

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară 3: Locuri de muncă pentru toți
Obiectivul specific 3.7: Creșterea ocupării prin susținerea întreprinderilor cu profil nonagricol din zona urbană
Titlu proiect: Start la antreprenoriat
Cod contract: POCU/82/3/7/105478
Beneficiar: Agenția Adventistă pentru Dezvoltare, Refacere și Ajutor - ADRA România

PREMISE

vizand configurarea unei politici regionale in zona SV Oltenia

Context regional

Regiunea SV Oltenia are o populație de 2.160.306 locuitori, reprezentând 9,74 % din populația totală a României, locul 7 dintre cele 8 regiuni ale țării. Populația urbană de 1.078.057, concentrată în cele 40 de orașe, situează regiunea pe ultimul loc în contextul național, în timp ce populația rurală de 1.082.249 situează regiunea pe locul 5 la nivel național.

Regiunea Sud Vest Oltenia se confruntă cu un declin demografic cauzat de scăderea natalității și de creșterea migrației, în special în rândul populației tinere. Acest fenomen are implicații negative pentru economie și societate și este caracteristic tuturor județelor componente.

Regiunea Sud-vest Oltenia se încadrează în categoria regiunilor ramase în urma (lagging regions), cu venituri scăzute și cu o creștere economică redusă. În context european, regiunea se află printre cele mai sărace regiuni din UE. PIB/locuitor în regiunea Sud-Vest Oltenia, era conform Eurostat, 7.100 euro în 2017 și 7.900 euro în 2018 (penultimul loc între regiuni) și reprezenta 24%, respectiv 26% din media UE 27 a PIB/locuitor. PIB/locuitor în relație cu cheltuielile cu activitatea de cercetare-dezvoltare, relevă faptul că, în anul 2017, regiunea Sud-Vest Oltenia a cheltuit 14,2 euro/locuitor ceea ce reprezintă 0,2% din PIB.

Regiunea Sud-Vest Oltenia este una dintre regiunile industrializate ale țării, ponderea industriei fiind aici de 29,76% comparativ cu 26,78% la nivel național. Cu toate acestea, contribuția regiunii Sud-Vest Oltenia, la realizarea VAB a ramurii de activitate industrie, în 2016, la nivel național, este una dintre cele mai mici, de 8,04%, doar cu puțin peste regiunea Nord-Est 7,8%. În regiunea SV Oltenia, rata sărăciei a fost de 34,3% în 2018, cu 10,8% peste media națională, principalele cauze ale sărăciei fiind inactivitatea, nivelul scăzut de instruire, transmiterea sărăciei de la o generație la alta și lipsa mobilității interregionale.

Cercetare, inovare și preluarea tehnologiilor avansate

Diagnoza constată că performanțele regiunii în ceea ce privește inovația sunt slabe. Analiza datelor statistice ofera o imagine destul de clara asupra ecosistemului de CDI din regiune. Astfel, în anul 2016, regiunea Sud-Vest Oltenia avea cel mai mic număr de întreprinderi cu inovație de produs și/sau proces, comparativ cu restul regiunilor de dezvoltare (49). În regiunea Sud-Vest Oltenia, deși numărul total de întreprinderi cu inovație de produs și/sau proces a crescut de la 25 la 44 (2014), se observă că cele mai multe sunt inovații nefinalizate sau abandonate. Pe activități economice, cele mai multe întreprinderi sunt în domeniul Industrie, unde în anul 2016 întreprinderile cu inovație de produs erau doar 3, cele cu inovație de proces 1, iar întreprinderile cu inovație de produs și proces erau 5, în scădere față de anul 2012 cu 54,54%. În funcție de clasa de mărime a întreprinderii, cele mai multe sunt în categoria mici – 30 unități în anul 2014.

Sud-Vest Oltenia înregistrează cele mai mici cheltuieli CDI pentru anul 2018. Angajații din cercetare-dezvoltare au reprezentat doar 4,76% din totalul național în 2017, aproximativ 2.132 de lucrători (INS, 2019). Conform datelor EIS, Regiunea Sud-Vest Oltenia este clasificată în categoria „inovatorilor modești”, înregistrând cele mai mici punctaje la indicatorii: co-publicații public-privat, inovatori de produse sau procese și cheltuieli CDI ale mediului de afaceri. Totuși, se înregistrează punctaje crescute la indicatorii: ocuparea forței de muncă în producție manufacturieră de nivel mediu și înalt, servicii cu grad ridicat de cunoștințe, co-publicații științifice, cheltuielile sectorului public în CDI.

Forța de muncă în cercetare și dezvoltare reprezintă 0,49% din populația activă (830 personal de cercetare). Cooperarea cercetare/inovare-afaceri rămâne limitată și dezvoltarea acesteia este o problemă importantă pentru diseminarea inovațiilor în întreprinderi. Sistemul de cercetare este încă relativ slab dezvoltat, la nivelul regiunii, fiind reprezentat de 2 institute naționale de cercetare, 3 entități de TT, laboratoare/departamente la nivelul specializărilor din cele 3 universități de stat, insuficient integrate în rețelele naționale și europene de excelență. Principala provocare constă în structurarea și transformarea ecosistemului regional de inovare într-unul pe deplin funcțional, pentru a sprijini mai bine companiile inovatoare în realizarea de proiecte mature și adoptarea de tehnologii care pot realiza transferul către industrie și piața sau chiar pentru a dezvolta noi afaceri în domeniile de specializare inteligentă identificate în RIS regional.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Sprijin pentru dezvoltarea afacerilor; consolidarea competitivitatii

Conform datelor statistice, în județele din Regiunea SV Oltenia ponderea IMM-urilor este mică față de județe situate în regiuni de dezvoltare cu activitate economică ridicată. În ceea ce privește densitatea IMM-urilor, Regiunea SV Oltenia are o situație defavorabilă, comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare, în condițiile în care nici un județ din regiune nu depășește pragul de 3% al densității IMM-urilor. Sectorul IMM-urilor este caracterizat printr-un număr mare de microîntreprinderi și o cifră de afaceri redusă față de Statele Membre și de celelalte regiuni din țară. Numărul unităților locale active de tipul întreprinderilor mici și mijlocii existente la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia este concentrat în județele Dolj (167.121), Vâlcea (87.965), Olt (76.166). Cele mai numeroase forme de activitate sunt microîntreprinderile (0-9 angajați) cu 399.021 unități locale active, urmate de întreprinderile mici (10-49 angajați) – 42.042 unități locale active și întreprinderile mijlocii (50-249 angajați) -7.336 persoane.

Activitatea economică la nivelul Regiunii Sud-Vest Oltenia este concentrată în principal în orașele reședință de județ. Distribuția întreprinderilor nou create pe sectoare de activitate în regiunea Sud-Vest Oltenia arată că ponderea cea mai ridicată, în decursul perioadei analizate 2005, 2007-2017, o are Comerțul cu un procent de 31,9, urmat de Industrie cu 22,5%, Alte servicii – 15,1%, Transport -13,5%, Construcții – 10,5%, Hoteluri și restaurante -6.5%.

Regiunea Sud-Vest Oltenia este pe ultimul loc la numărul de înmatriculări. Analiza numărului de înmatriculări de persoane fizice și juridice pe județe din Regiunea Sud-Vest Oltenia a evidențiat faptul că în județul Dolj se înregistrează cele mai multe înmatriculări, urmat de județele Olt și Vâlcea. În perioada 2018-2019 cele mai puține înmatriculări se înregistrează în județul Mehedinți.

La nivelul anului 2017, participarea județelor din Regiunea SV Oltenia la economia națională a fost destul de modestă: județul Dolj contribuie cu sume ce reprezintă 3,65% din totalul național, iar județul Mehedinți cu numai 0,49%. Aceasta este o consecință a mai multor factori, inclusiv, un nivel ridicat de sărăcie al populației și un nivel ridicat de forță de muncă activă ocupată în agricultura de subsistență.

IMM-urile se confruntă cu provocări privind accesibilitatea scăzută, dependența față de anumite sectoare și un ecosistem antreprenorial și de inovare imatur.

Totodată, se remarcă interesul crescut din partea autorităților publice locale pentru susținerea dezvoltării economice a teritoriului, prin crearea condițiilor necesare pentru atragerea și

dezvoltarea firmelor (incubatoare, parcuri industriale). La nivelul Regiunii, exista 7 parcuri industriale, din care 4 sunt functionale.

Digitalizare, sustinerea conceptului de smart city

Romania se clasează pe ultima poziție între statele UE în ceea ce privește disponibilitatea digitală a serviciilor publice. Această poziționare precum și componentele indicelui care plasează serviciile digitale publice din România pe ultima poziție sunt o justificare majoră a intervenției publice prin fonduri structurale în acest domeniu în perioada 2021-2027. În regiunea Sud-Vest Oltenia, în 2018, 76,8% din totalul persoanelor în vârstă de 16-74 ani, care au accesat internetul în interes personal, pentru a interacționa cu autoritățile, în ultimul an, au utilizat internetul pentru obținerea de informații, 63% pentru descărcarea formularelor oficiale și 36,1% pentru transmiterea formularelor completate.

Per ansamblu, sistemul informatic al administrației este fragmentat, ceea ce reprezintă o sarcină administrativă pentru cetățeni și întreprinderi. În general, nivelul de interoperabilitate între serviciile administrației publice este scăzut, deoarece fiecare instituție publică s-a concentrat asupra propriului său serviciu public digital. Digitalizarea economiei a rămas în urmă, în condițiile în care mai mult de o cincime dintre români nu au utilizat niciodată internetul și mai puțin de o treime au competențe digitale elementare.

Conform Digital Economy and Society Index (Raportul pt integrarea tehnologiei digitale), cheltuielile IMM din România cu digitalizarea și TC sunt de 10 ori mai mici decât în statele din vestul Europei: 23% din întreprinderi fac schimb electronic de informații, în timp ce doar 8% utilizează platformele de comunicare socială (UE 25%). Doar 6% din IMM-uri își vând produsele online în afara țării, comparativ cu o medie a UE de 8%.

Efectele digitalizării pentru companii sunt extrem de pozitive deoarece pentru aproape 90% dintre companii care au introdus digitalizarea a crescut atât avantajul competitiv, cât și portofoliul de clienți, în timp ce numărul de angajați a rămas relativ constant.

În urma procesului de consultare cu autoritățile și instituțiile publice s-au conturat nevoile lor de digitalizare a activității legate de furnizarea serviciilor publice, și de a susține implementarea soluțiilor smart pentru a crește eficiența operațională, a împărtăși informații cu publicul și a îmbunătăți atât calitatea serviciilor guvernamentale, cât și bunăstarea cetățenilor. De asemenea, sistemul educațional trebuie să se alinieze la obiectivele Agendei Europene Communication on

UNIUNEA EUROPEANĂ

Opening Up Education, printr-o serie de acțiuni concrete: medii de învățare și resurse educaționale deschise, conectivitate, digital skills.

Eficiența energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Autoritățile și instituțiile publice sunt utilizatori majori ai energiei, gestionând clădirile administrației, spitale, școli, iluminat public și alte clădiri publice. În regiunea Sud-Vest Oltenia sunt 956.978 locuințe din care 43,56% (416.944) sunt localizate în mediul urban și 56,44% din locuințe sunt localizate în mediul rural (540.034). În zona urbană, majoritatea locuințelor sunt în clădiri de tip bloc, în timp ce în zona rurală locuințele sunt case unifamiliale.

Conform Strategiei Naționale a Locuirii, majoritatea clădirilor rezidențiale utilizate astăzi au fost construite înainte de anul 1980 când nivelurile de izolare termică erau mult mai mici decât standardele curente și în lipsa unor standarde de eficiență privind anveloparea clădirii. Conform INS, din totalul locuințelor existente în regiune, 91,46% sunt construite înainte de 1990. Pe medii de rezidență, 83,38% din locuințele din mediul urban și 97,71% din locuințele din mediul rural din regiune sunt construite înainte de 1990. Concluzia este că 90% din clădirile publice și rezidențiale sunt vechi și au nevoie de modernizări sau reabilitări (Grupele de vechime diferite au probleme și nevoi specifice; structurile din era comunistă au în special nevoie de modernizări legate de eficiența energetică și întreținerea spațiilor comune, în timp ce structurile din perioada 1921-1940, precum și unele clădiri din era comunistă au nevoie și de consolidare seismică).

La ultimul recensământ (2011) 87,31% din locuințele din regiunea Sud-Vest Oltenia nu beneficiaseră de reabilitare termică a locuinței, prin nicio modalitate. Distribuția locuințelor nereabilitate termic, la nivel de județe ale regiunii era, în anul 2011, următoarea: 83,33% Dolj, 85,15% Gorj, 87,25% Mehedinți, 91,70% Olt, 10291/19 NTC/AFG/cs 6 ANNEX ECOMP.2.B EN 90,83% Vâlcea. Din prelucrarea datelor de la ultimul Recensământ, doar 4,92% din totalul locuințelor din regiune erau reabilitate termic (6,79% Dolj, 4,79% Gorj, 3,74 Mehedinți, 4,56% Olt, 3,36% Vâlcea).

Din analiza fondului de clădiri rezidențiale, rezultă că energia pentru încălzire reprezintă aproximativ 55% din consumul total de energie în apartamente și până la 80% în casele individuale, iar în funcție de zona climatică, o locuință unifamilială consumă în medie cu 24% mai multă energie per m² comparativ cu o locuință (apartament) din blocurile de locuințe. Datorită stării clădirilor, în principal din cauza neefectuării reparațiilor la acestea, îndeosebi în cazul blocurilor de locuințe din zonele urbane și, parțial, în cazul caselor unifamiliale din zonele

rurale, aproximativ 58% din blocurile de locuințe existente (cca. 2,4 milioane de apartamente) construite înainte de 1985 necesită reabilitare și modernizare termică.

Clădirile nerezidențiale reprezintă 18% din suprafața totală construită și aproximativ 5% din totalul fondului imobiliar, în care sunt incluse aici majoritatea clădirilor publice. Spațiile ocupate de administrația publică, institutii publice, clădirile educaționale și cele comerciale determină împreună aproximativ 75% din consumul nerezidențial de energie, fiecare reprezentând 20-25% din total. În Regiune, există provocări serioase legate de furnizarea agentului termic accesibil prin sistemele vechi și ineficiente de încălzire centrală.

Directiva 2012/27/UE, transpusă în legislația națională prin Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică, prevede, la art. 14 alin. (1), realizarea unei evaluări cuprinzătoare a potențialului de punere în aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a termoficării și răcirii centralizate eficiente pe întreg teritoriul național. La sfârșitul anului 2011, Oltenia avea 9 localități în care se distribuia energia termică în sistem centralizat (în scădere cu 2 localități față de 2009). Astfel, în județul Dolj se distribuie energie termică în municipiul Craiova, în Gorj în municipiul Motru, în Mehedinți în municipiul Drobeta Turnu-Severin iar în județul Vâlcea, în municipiul Râmnicu-Vâlcea și orașele Băile Olănești, Călimănești și Horezu.

Starea actuală a sistemului de distribuție aferent centralelor termice este necorespunzătoare, ca urmare a corodării conductelor și tasării termoizolației. Lucrările efectuate până în prezent au constat doar în înlocuiri parțiale în zonele unde s-au constatat pierderi mari de agent termic. Furnizarea agentului termic primar la parametrii inferiori celor prevăzuți în proiect, determină un regim de funcționare neeficient din punct de vedere energetic al schimbătoarelor de căldură, ceea ce duce la diminuarea capacității de transfer a căldurii spre agentul termic secundar și scăderea eficienței energetice a sistemului. În regiune există următoarele societăți: SC TERMO Craiova S.R.L., SC CET Govora SA, S.C. U.A.T.A.A. Motru S.A., S.P.A.E.T.- având forma juridică de serviciu public în subordinea Consiliului Local al Municipiului Drobeta-Turnu Severin și SC REIMAR CONSTRUCT SRL (pentru orașul Horezu, care folosește drept combustibil deseuri lemnoase/rumegus).

Regenerare urbana si spatii verzi

La nivel național, spațiile verzi ocupă o suprafață de 26.905 ha. În Regiunea Sud-Vest Oltenia, spațiile verzi ocupă o suprafață de 2.754 ha, reprezentând 10% din totalul național al acestei categorii de terenuri. Indicele spațiului verde ce îi revine unui locuitor, în conformitate cu

UNIUNEA EUROPEANĂ

normele Organizației Mondiale a Sănătății, suprafața medie a spațiului verde este de 50 m²/locuitor, în timp ce standardul Uniunii Europene este de 26 m² /locuitor.

Organizația Mondială a Sănătății recomandă ca spațiile verzi la nivel urban, unde să se poată face și activități sportive , să fie la cel puțin 15 minute de mers pe jos de zonele de locuit. Comisia Uniunii Europene a tras unele semnale de alarmă în legătură cu orașele poluate din România care nu îndeplinesc acest criteriu.

Spațiile urbane verzi, de la parcuri și grădini până la acoperișuri verzi și ferme urbane, oferă o gamă largă de beneficii pentru oameni. De asemenea, oferă oportunități pentru întreprinderi și un refugiu pentru natură. Acestea reduc poluarea aerului, apei și zgomotului, asigură protecție împotriva inundațiilor, secetei și valurilor de căldură și mențin o conexiune între oameni și natură. Blocările recente datorate pandemiei COVID-19 au arătat valoarea spațiilor urbane verzi pentru bunăstarea fizică și psihică a cetățenilor. Spațiile verzi pierd deseori în competiția pentru terenuri, deoarece ponderea populației care trăiește în zonele urbane continuă să crească. Această strategie își propune să inverseze aceste tendințe și să oprească pierderea ecosistemelor urbane verzi.

Promovarea ecosistemelor sănătoase și a soluțiilor bazate pe natură ar trebui să fie integrate sistematic în planificarea urbană, inclusiv în spațiile publice. Doar cinci dintre municipiile reședință de județ din România îndeplinesc cerința de 26 de metri pătrați de spațiu verde pentru fiecare locuitor, iar din regiunea Sud-Vest Oltenia, niciuna nu se află printre acestea. (Craiova 13,8 mp/locuitor, Drobeta Turnu-Severin 19,3 mp/locuitor, Târgu-Jiu 6,2 mp/locuitor, Râmnicu Vâlcea 15,4 mp/locuitor, Slatina 17,2 mp/locuitor).

Se estimează că populația care locuiește în zonele urbane din Europa va crește, depășind cu puțin procentul de 80 % până în 2050. În perioada anterioară au fost contractate 5 proiecte destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului, în municipiile reședință de județ, Râmnicu Vâlcea (1), Târgu-Jiu (1) și Drobeta Turnu-Severin (3), proiecte aflate în curs de implementare.

Mobilitate regionala si locala

Deteriorarea transportului public a accentuat utilizarea transportului rutier care reprezintă principala sursă de poluare în orașe. Actorii economici din România și-au manifestat preferința de a utiliza transportul rutier deși, din păcate, datorită drumurilor și străzilor care nu pot face

UNIUNEA EUROPEANĂ

față unei asemenea schimbări drastice economia suferă datorită blocajelor în trafic și indirect datorită poluării exacerbate de multiplicarea autovehiculelor.

Transportul urban reprezintă o parte importantă a deplasărilor generale din cadrul sectorului de transport din România. Aproximativ 54 % din populația țării trăiește în orașe mici și mari, conform recensământului național din 2011. Transportul în interiorul zonelor urbane reprezintă o parte vitală a funcționării acestor zone ca entități economice și sociale. Există nouă orașe în România cu peste 200.000 de locuitori, iar congestionarea constituie o problemă în creștere în mai multe orașe, pe măsură ce numărul autoturismelor în proprietate personală crește.

Numărul utilizatorilor transportului public din multe orașe și orașe mici din România este în scădere, cu o creștere corespunzătoare a numărului de autoturisme în proprietate privată. Lipsa fondurilor rămâne o problemă serioasă pentru orașele care fac eforturi conjugate de a inversa această tendință prin modernizarea infrastructurii și a serviciilor.

În orașele din Regiunea Oltenia transportul în comun este marcat de dificultăți. În cea mai mare parte acestea se datorează unui parc de mijloace de transport uzat fizic și moral, a unei rețele de străzi orășenesti care datează de mai mulți zeci de ani având o lărgime insuficientă pentru a asigura un trafic fluent în condițiile creșterii numărului de automobile. Principalul mijloc de transport în comun îl reprezintă autobuzele și microbuzele, iar numărul călătorilor care utilizează mijloace ecologice de transport în comun (tramvai și troleibuz) reprezintă un procent de numai 22,08% respectiv 2,08% în Oltenia, comparativ cu 24,85% tramvai, 8,02% troleu, 9,64% metrou, în România sau, 56,06% tramvai și 18,35% troleu în Regiunea Vest.

În regiunea Sud Vest Oltenia, în 2018, lungimea liniei simple de tramvai era de 34,4 km, acest mijloc de transport în comun fiind utilizat doar în județul Dolj. În regiunea există și 27,2 km linie simplă de troleu (în județul Gorj). În 2018 existau doar 29 tramvaie și 13 troleibuze în vreme ce numărul autobuzelor și microbuzelor a scăzut de la 365 la 296. Totuși, în ultimii 2 ani, flota de autobuze s-a mărit prin achiziționarea de mijloace de transport cu emisii scăzute.

În ceea ce privește mersul cu bicicleta, există infrastructură pentru bicicliști în unele orașe, dar este în general neregulată, nu formează o rețea unitară și este de multe ori prost întreținută.

Conectivitate regională și descongestionarea traficului

Regiunea Sud Vest Oltenia este traversată de 3 Axe prioritare ale rețelei europene de transport (TENT): Axa prioritara 7 (rutiera), Axa prioritara 18 (fluviul Dunarea), Axa prioritara 22 (feroviara).

UNIUNEA EUROPEANĂ

În ceea ce privește lungimea drumurilor publice, în anul 2018, regiunea Sud Vest Oltenia se clasa pe locul 5 la nivel național, deținând o rețea rutieră de 11299 km, din care 2200 km drumuri naționale, 4646 km drumuri județene și 4453 km drumuri comunale. În regiunea Sud-Vest, 43,30% din drumurile publice sunt modernizate, însemnând 4893 de km. În cazul drumurilor județene, procentul celor modernizate este cel mai scăzut din țară: 34,91%, respectiv 1.622 de km.

În acest condiții, și numărul de accidente pe an a crescut cu 895 în 2018 față de 2017, regiunea ocupând în 2016 locul pe locul 27 din 278 în rândul regiunilor europene ca număr de accidente rutiere fatale, cu 106 cazuri la un milion de locuitori. Evaluarea Axei 6 din POR 2014-2020 indică în continuare nevoia semnificativă de finanțare a sectorului și importanța fondurilor europene ca investiții în drumurile județene. În pofida fondurilor europene alocate în ultimii ani pentru modernizarea rețelei de drumuri județene, aceasta rămâne în continuare insuficient dezvoltată și de o calitate precară.

Astfel, la nivel regional, în anul 2018, drumurile județene erau în proporție de 65,09% nemodernizate, cel mai mare procent fiind înregistrat în județul Olt (74,11%), urmat de județele Dolj cu 73,36%, Valcea cu 68,86%, Mehedinți cu 59,33%, cel mai ridicat grad de modernizare a drumurilor județene fiind în cazul județului Gorj, drumurile nemodernizate fiind în proporție de numai 43,61%.

În majoritatea orașelor și municipiilor, deficitul de infrastructură se reflectă într-o mobilitate redusă, trafic de tranzit ridicat la nivelul a numeroase localități care nu beneficiază de variante de ocolire, timpuri mari de așteptare în trafic etc. Pentru a putea asigura condiții sigure de deplasare în mediul urban dar și pentru a putea dezvolta proiecte de mobilitate urbană va fi nevoie de susținerea procesului de modernizare a infrastructurii de transport rutier.

În ultima perioadă, studiile de trafic și planurile de mobilitate urbană durabilă realizate în regiune arată un grad ridicat de congestie pe rețeaua rutieră, cu efectele negative asociate: poluare fonică și chimică crescute, niveluri ridicate de CO2 deversate în atmosferă, întâzieri în realizarea călătoriilor, viteze comerciale reduse, etc., atât în aglomerările urbane, cât și pe drumurile dintre acestea. Pentru a elimina sau reduce aceste efecte negative ale transportului rutier, este nevoie de de măsuri care să conducă la desconggestionarea traficului și orienteze călătorii către moduri de transport sustenabile (nemotorizate, cu mijloacele de transport nepoluante și/sau de transport public).

UNIUNEA EUROPEANĂ

Infrastructura educatiei si adaptarea la cerintele de pe piata muncii

În anul școlar 2018/2019, au funcționat la nivel național, 7020 unități de învățământ, dintre care în Sud-Vest Oltenia erau repartizate 10,4% din totalul național în 2018, respectiv 730 unități de învățământ, cu 14 mai puține decât în anul școlar 2011/2012. În anul școlar 2018/2019 89,45% din unitățile de învățământ în regiune erau în învățământul preuniversitar, 10,14% în învățământul preșcolar și 0,41% în învățământul superior. Pe medii de rezidență, în Sud-Vest Oltenia, în anul 2018, 43,15% (315) din unitățile de învățământ erau în mediul urban și 56,85% (415) erau în mediul rural, distribuția fiind inversă față de situația la nivel național (55,47% în mediul urban și 44,53% în mediul rural).

În sistemul de învățământ antepreșcolar în Oltenia, în anul școlar 2018/2019 erau înscriși la creșe 1693 copii, în 79 săli de clasă. Învățământul preșcolar se desfășura în 74 unități de învățământ (grădinițe) din care 97,29% (72) în mediul urban și 2,13% (2) în mediul rural, în județul Dolj, celelalte județe neavând grădinițe în mediul rural. Regiunea Sud-Vest Oltenia avea cel mai mic număr de grădinițe dintre toate regiunile din țară. În Oltenia, în învățământul preșcolar, erau 48.830 copii și 1693 personal didactic. Numărul copiilor înscriși raportat la numărul de unități de învățământ era de 659,86, peste media națională (448,69 copii/unitate), iar numărul de copii raportat la personalul didactic era de 15,71, peste media națională (15,19). Școala profesională a fost reintrodusă în sistemul de învățământ preuniversitar începând cu anul școlar 2012-2013, însă atractivitatea pentru această formă de școlarizare nu a fost semnificativă, chiar dacă a crescut în anul 2017/2018 față de 2012-2013. În continuare numărul de participanți este mult inferior solicitărilor agenților economici, iar calificările nu acoperă în totalitate necesarul de pe piața muncii. În privința învățământului profesional și tehnic, este necesară în continuare reorganizarea rețelei școlare prin concentrarea resurselor în centre de pregătire profesională viabile, în campusurilor școlare, la care să aibă acces un număr cât mai mare de elevi și care să poată oferi un nivel de formare profesională adecvat și competitiv. Absolvenții de gimnaziu optează în număr mic pentru învățământ profesional, fiind necesară o consiliere și orientare profesională în concordanță cu aptitudinile și competențele personale, dar și corelată cu nevoile pieței muncii locală și regională.

Starea precară a spațiilor de învățământ, a echipamentelor educaționale, precum și a facilităților aferente indică o evidentă subfinanțare a sectorului de educație și formare profesională. Starea și accesibilitatea infrastructurii educaționale și a dotărilor aferente contribuie semnificativ la realizarea obiectivelor specifice privind asigurarea calității și a accesului la educație. Fondurile

UNIUNEA EUROPEANĂ

atruse prin programe cu finanțare externă și cele alocate din bugetul de stat pentru investiții în unități de învățământ (cu precădere preuniversitar), nu acoperă necesarul de reabilitare a infrastructurii educaționale.

Transformarea grupei pregătitoare în clasa 0 și includerea acesteia în ciclul învățământului primar a crescut cererea și concomitent suprasolicitarea infrastructurii învățământului primar. La nivelul învățământului obligatoriu sunt necesare investiții pentru reabilitarea, îmbunătățirea și extinderea infrastructurii educaționale pentru a sprijini dezvoltarea unor metode și tehnologii de predare inovatoare și eficiente. Aceste investiții vor asigura premisele creșterii capacității de școlarizare a unităților din învățământul obligatoriu, îmbunătățind astfel condițiile de acces la educație.

Sistemele educaționale și de formare profesională trebuie să se adapteze atât la cerințele societății cunoașterii cât și la nevoile determinate de dorința de a îmbunătăți gradul și calitatea ocupării forței de muncă. Instituțiile de învățământ superior, prin facilitățile de predare și cercetare, pot contribui la îmbunătățirea competențelor, în special în cazul profesiilor pentru care există o cerere mare pe piața forței de muncă, inclusiv a acțiunilor de formare comune și a stagiilor de practică în societățile comerciale.

Dezvoltare durabilă și turism

Turismul este unul dintre cele mai importante domenii economice pentru dezvoltarea regiunii. Are un rol important pentru regiune, oferă externalități ridicate pentru comerțul cu amănuntul, serviciile locale și pentru îmbunătățirea calității vieții de rezident, dar, în același timp, este influențat foarte mult de condițiile locale, cum ar fi transportul, servicii de petrecere a timpului liber și cultural. Nevoile din sector acoperă probleme precum forța de muncă (muncitori calificați), infrastructura (cazare calitativă, paturi suficiente, infrastructură rutieră bună) și investiții în atractivitatea locului. Toate punctele care lipsesc din nevoile menționate anterior subminează potențialul unei anumite zone de a deveni un catalizator în regiune.

Oltenia beneficiază de importante resurse turistice, dar, în ciuda acestui fapt, importanța turismului în economia locală este relativ redusă, contribuind la PIB-ul regional cu doar 1%. Turismul poate fi însă un vector esențial în dezvoltarea multor zone și în creșterea gradului de ocupare a forței de muncă într-o regiune în care alternativele nu sunt încă prea numeroase. Capacitatea de cazare turistică existentă la nivelul anului 2018 în regiunea S-V Oltenia atinge pragul de 22.244 de locuri de cazare, în creștere cu 5,92% față de anul 2017. Zona montană a

UNIUNEA EUROPEANĂ

Regiunii Sud – Vest, cu un cadru natural deosebit la care se asociază, în zona submontană, numeroase monumente de arhitectură religioase sau civile, poate fi identificată ca zonă cu potențial turistic ridicat insuficient valorificat.

Cooperarea județelor nordice ale Olteniei, la care se poate asocia zona Văii Jiului (regiunea Vest), pentru care turismul reprezintă o alternativă la activitățile miniere, poate stimula dezvoltarea activităților turistice prin implementarea unor programe integrate.

De asemenea, stațiunile balneare, balneo-climatice și stațiunile turistice de interes national și local reprezintă o resursă majoră pentru turismul de odihnă și tratament, precum și pentru tratamentele medicale. În regiune, există următoarele stațiuni balneare, balneo-climatice și stațiunile turistice în mediul urban: Novaci (județul Gorj), Baile Govora, Baile Olanesti, Calimanesti- Caciulata, Horezu, Ocnele Mari (județul Valcea) și în mediul rural: Baia de Fier, Sacelu, Polovragi, Pestisani (județul Gorj), Bala (județul Mehedinți), Voineasa (județul Valcea).

La nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia, conform datelor oficiale publicate de Institutul National al Patrimoniului în anul 2015, se regăsesc 3.322 monumente istorice. În regiune, numărul acestora este repartizat la nivelul județelor componente astfel: 700 monumente în județul Dolj, 503 în județul Gorj, 570 în Mehedinți, 758 în Olt și 791 în județul Valcea. Dintr-un total 391 monumente clasificate categoria A, aproximativ 239 sunt amplasate în mediul rural.

De asemenea, în regiune există infrastructuri turistice care pot fi reabilitate pentru a crește atractivitatea zonei atât pentru cetățeni, cât și pentru turiști. Totodată, dezvoltarea unor infrastructuri turistice în regiune ar putea contribui la creșterea atractivității și, implicit, a numărului de turiști. Pentru a exploata acest potențial, cadrul de acțiune implică trei direcții de acțiune care vizează a) regenerarea orașelor și a regiunilor prin patrimoniul cultural; b) promovarea reutilizării adaptive a clădirilor de patrimoniu; și c) echilibrarea accesului la patrimoniul cultural prin turism cultural durabil și patrimoniu natural.

Octombrie 2020

Expert politici organizationale și regionale

Dorin Jula